

**Teabe- ja õppepäeva korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi
2010 – 2013 raames**

VARROALEST

Mesiniku nuhtlus

Maire Valtin

VARROALEST

- Ühes kooruvate mesilastega levivad tarus paaritunud emaslestad. Isased ja väljaarenemata emased surevad.
- Lestad levivad ühelt mesilaselt teisele.
- Täisealisel mesilasel elav emaslest imeb tema vereplasmata.
- Lest siseneb kärjekannu umbes ööpäev enne selle kinni kaanetamist, möödub vaglast ja siseneb toitepiima.

- Toitepiimast väljub lest umbes kuus tundi peale kannu kaanetamist.
- Umbes 60 tundi peale kannu kaanetamist muneb ta oma esimese muna, millest koorub isane lest.
- Igast järgmisest, 30-tunnise intervalliga munetud munast, tuleb emane.
- Varroalest muneb 1-6 muna.
- Lestad paaruvad haudmekannu sees.
- Emane lest areneb töomesilase haudmes munast täisealiseks lestaks umbes kuue, lesehaudme vaglal 7 ööpäevaga.

- Nii emas- kui isaslestad, kelle areng katkeb mesilase koorudes, hukuvad.
- Paaritud emaslesti areneb töomesilase kannus keskmiselt 1,3 ühikut, lesehaudmes 2,7. Kaanetatud lesehaue areneb aeglasemalt, seepärast jõuab rohkem lesti valmida.
- Suvel elab emane varroalest 2-3 kuud. Selle ajaga lisandub neid 1,5-2 kordselt.

VARROALESTA MÕJU MESILASTELE

- Vähendab 10 – 25% kooruva mesilase kaalu.
- Alandab sündiva mesilase vereplasma valgusisaldust.
- Lühendab nii suve kui talve mesilase eluiga peaaegu poole võrra.
- Lesta hammustuse haavadesse siirdub ja aktiveerub hulk viirusi.
  - Halvatust tekitav paralüüsiviirus APV-viirus (suurendab mesilaste suremust)
  - Mesilase tiibu närvutav DWV –viirus (tiivad känguvad)

VARROALESTA MÕJU MESILASPERELE

- Mesilaspere areng aeglustub.
- Talvine suremus on suur.
- Peres esineb tiibadeta mesilasi.
- Kaanetatud haudmeala on auklik. Kaanetatud haudmel avalduvad haudmemädanikuga sarnased sümptomid, mida seostatakse APV-viirusega.

**MESINIK PEAB
PIDEVALT
TÄIENDAMA OMA
TEADMISI LESTA
TÕRJUMISE KOHTA**

LESTA ARVUKUSE MÄÄRAMINE

- Kevadel asetatakse taru põhjale võrk, millest lestad läbi pudenevad plaadile või paberile.
- Võrk on selleks, et mesilased ei saaks lesti välja tassida.
- 1-2 nädala pärast tuleb lugeda plaadile langenud lestad ja jagada päevade arvuga.
  - Alla kahe lesta päevas – pole suvel vaja tõrjet teha
  - 2-6 päeva kohta – tuleb kasutada leseraami. Leseraam teise korpusesse haudme keskele.
  - Üle 6 lesta päeva kohta – kevadel teha sipelghappega tõrjet. Kevadel piisab kahest lühiajalisest tõrjest.

KAANETATUD LESEHAUDME EEMALDAMINE

- Kaanetamata lesehaue ahvatleb emaseid lesti.
- Iga 10 päeva tagant lõigatakse lesehaue välja.
- Lesehaudmeraamid pannakse tarusse juba kevadel.
- Kasutatakse tavaliselt juunikuu lõpuni.
- Kasutatakse ülesehitatud kärge, millelt on 1/3 ära lõigatud.

- Varrosalesta paljunemine aeglustub 40% tänu leseraamile.

TÕRJEVAHENDID

- Geelikott – geelitoodete kasutamine sipelghappe aurustamiseks laieneb, sest nad on mugavad kasutada ja turvalised, kuid kallid.
  - Ühe korpuselisele tarule läheb 15x15cm suurune ja 200g kaaluv kott. 10 – 12 päeva tarus. Tehakse 4 sisselõiget.
  - Kevadel esmaabi sipelghappega (65%)
    - 1 korpuseline – 25ml
    - 2 korpuseline – 40ml
- Wettex-lappi vahetatakse 2 korda iga 4 päeva tagant (augustis korratakse seda lühiprotseduuri 4 korda).

- Tilgutamiseks valmistatakse oblikhappe 3,2% lahus (75g oblikhapet lahustatakse 1 l soojas vees ja lahusesse segatakse 1 kg suhkrut. 4ml kärjetänava kohta)
- Oblikhappe aurutamise pann – pannil aurustatakse kristalliline oblikhape 3,5 min. jooksul. Peale akuklemmi lahtiühendamist hoida tarus 2 min. Pärast taru suletud 15 min.
- Paljude ribade suhtes on välja kujunenud resistentus. Tänu ribadele on mesindustegevus ohtu sattunud.

**SÜLEMI
TÖÖTLEMINE 3,2%
OBLIKHAPPEGA
PUHASTAB
MESILASED LESTAST**

KAS TEATE, ET:

- Lest tahab tihti süüa. Selleks puurib ta mesilase kitiinkesta iga viie tunni tagant augu.
- Lest suudab oma hingamisavad hoida kinni üle 24 tunni. Lesti loe alates teisest päevast.
- üle 90% tõenäosusega eelistab varroalest paljuneda lesehaudmel, kui tal on võimalus vabalt valida.
- Olematu lestade arv tarus võib kasvada ühe suvega kuni 6000-ni kui sul on parasiitidega naaber.

VÄLJAST TULEV NAKATUMISSURVE

- Ümberkaudsed pered ja mesilad, kus varroalesta tõrjet pole tehtud. Nakatumine on sügisel eriti suur.
- Nakatumine on suurem mesilates, kus tarud paiknevad üksteisele liiga lähedal.